

Kaplica grobowa rodziny Ordęgów pw. św. Krzyża



W **1852 r.** ówczesny właściciel Żelechowa, **Jan Ordęga**, wybudował przy głównej alei cmentarza grzebalnego kaplicę grobową dla swojej rodziny pod wezwaniem św. Krzyża. Kaplicę zaprojektował Wincenty Merlini. W grobowcu pod kaplicą spoczęła żona Jana Ordęgi, **Karolina z Dangłów**, zmarła w 1851 r. Była ona wyznania luterańskiego. Pochowanie protestantki na katolickim cmentarzu przysporzyło wiele kłopotów Janowi Ordędze. Proboszcz żelechowski, **ks. Andrzej Krasuski**, odmówił poświęcenia tego grobu. Fakt ten zapoczątkował długotrwałe śledztwo prowadzone przez pełnomocników Konsystorza Generalnego Diecezji Podlaskiej. Efektem dochodzenia była decyzja Konsystorza z 1857 r., wzywająca Jana Ordęgę do usunięcia z rodzinnego grobowca ciała luteranki. Można pan najprawdopodobniej upozorował przeniesienie ciała żony, po czym zawiadomił Konsystorza o wykonaniu polecenia. Oświadczenie jego uznano widocznie za wiarygodne i wkrótce grobowiec oraz wzniesiona nad nim kaplica zostały poświęcone. Stara wieść głosi jednak uparcie, że ciało możnej luteranki nadal pod kaplicą spoczywa.

Jan Ordęga zmarł w 1871 r. Jego syn, **Jan Artur Ordęga**, był bardziej życzliwy Kościołowi. Na powiększenie świątyni parafialnej ofiarował 30 tys. rubli. Pozytywny wpływ na sympatię do parafii miała niewątpliwie okoliczność, że był ożeniony z siostrą proboszcza, Michaliną Korwin-Bieńkowską. Poza tym przykładowie uiszczal dziesięcinę (mimo, że od czasów powstania styczniowego była ona dobrowolna). Nic więc dziwnego, że **ks. Konstanty Korwin-Bieńkowski** umieścił w kościele parafialnym w pobliżu prezbiterium tablicę pamiątkową poświęconą Janowi Arturowi i jego żonie. Jan Artur Ordęga, zmarły w 1897 r., również został pochowany w grobowcu rodzinnym.

W **1934 r.** umarł ostatni z linii męskiej żelechowskich Ordęgów, **Jan Michał**. Podobnie jak Karolina z Dangłów był on innowiercą (kalwinem). Ówczesny proboszcz, **ks. Wacław Milik**, nie chciał zezwolić na pogrzeb i odmówił wydania kluczy do rodzinnej kaplicy Ordęgów. Po długich pertraktacjach udostępnił grobowiec, ale pogrzeb odbył się w obrządku protestanckim. Na czele konduktu żałobnego szedł pastor sprowadzony z Warszawy. Oburzony tą sytuacją ks. Milik przy okazji remontu kościoła polecił usunąć tablicę poświęconą Janowi Arturowi i Michalinie Ordęgom. Obecnie nie ma po niej śladu.

Kaplica grobowa pod wezwaniem św. Krzyża reprezentuje **styl klasycystyczny**. Jest zbudowana na planie prostokąta, murowana z cegły i otynkowana. Elewacja frontowa zwieńczona jest trójkątnym szczytem z tympanonem wypełnionym sztukatorską dekoracją o motywach roślinnych, z herbem Ordęgów – Łódzia. Nad drzwiami usytuowana jest płaskorzeźba dwóch aniołów. Dach jest dwuspadowy, kryty blachą. Wewnątrz znajduje się ołtarz i epitafium: Karoliny z Dangłów Ordężyny z herbem własnym Dangłów oraz dwuipółletniej **Tereni Ordęga**, zmarłej w 1859 r. W dolnej części

kaplicy umieszczonych jest 13 trumien. 12 z nich kryje członków rodziny (Michalina, 3 Janów, Zygmunt, Karolina, Zofia z Ordęgów Łabędzka, Terenia i 4 bez podpisu).

